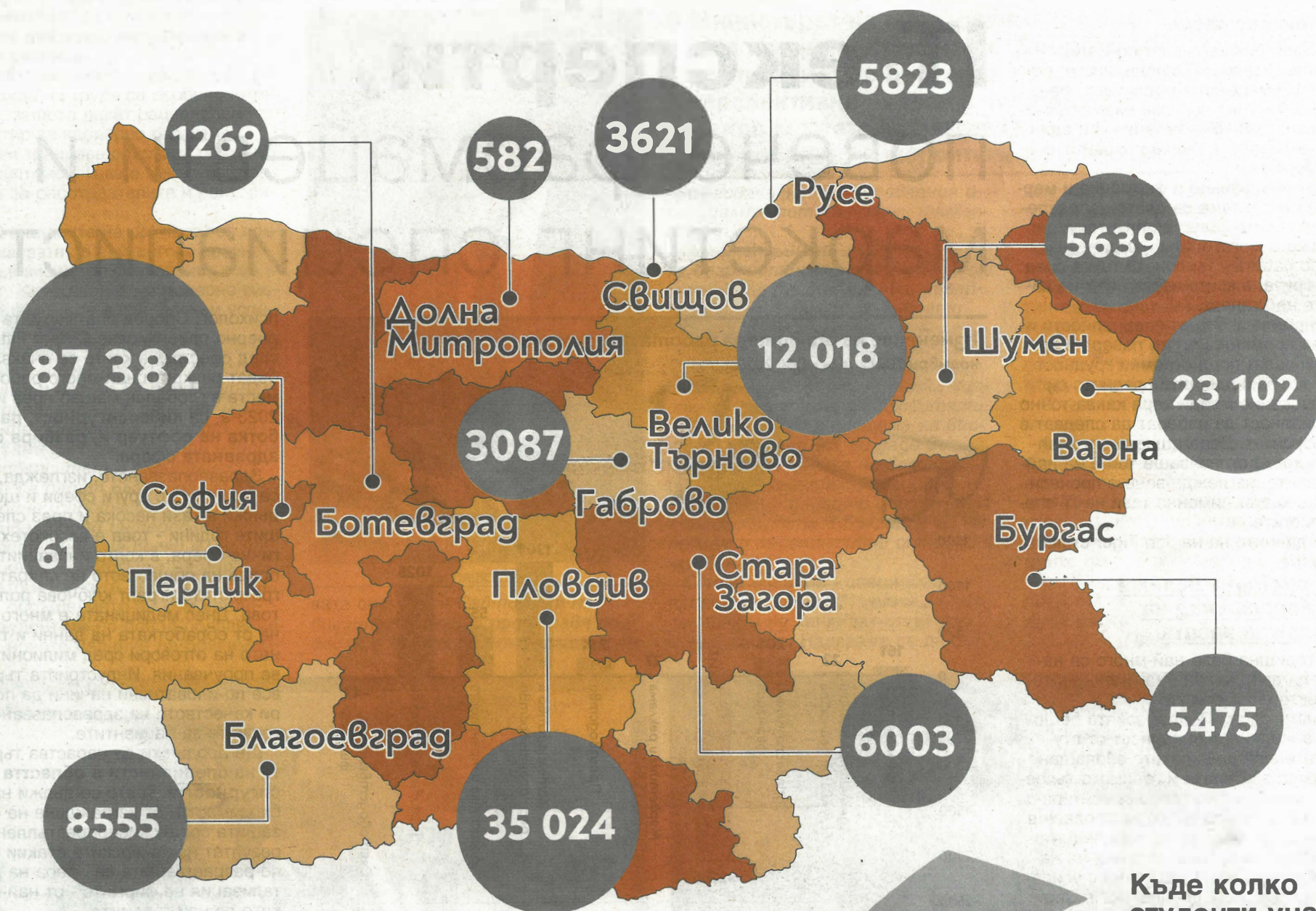

Класация
по 48
индикатора

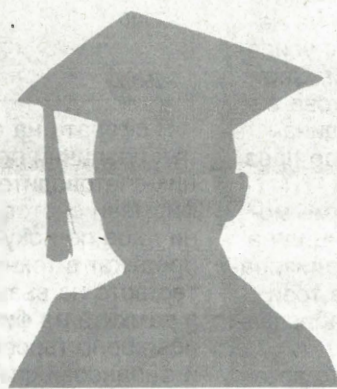
РЕЙТИНГЪТ

БЪЛГАРСКИТЕ УНИВЕРСИТЕТИ 2022 Г.

ПРОФЕСИИ С БЪДЕЩЕ И ВИСОК ДОХОД

География на успеха

Къде колко студенти учат

По данни на рейтинговата система на университетите, като не са отбелязани данните за филиалите на висшите училища

„24 часа“ използва данни от рейтинговата система за 2022 г., изработена по поръчка на Министерството на образованието и науката

Министърът на образованието проф. Сашо Пенов:

Безработицата при висшистите намалява, има повече възможности за дипломи и от чужбина

Георги Стойчев, ръководител на екипа, работещ по рейтинга:

Когато сегашните първокурсници завършват, животът и работата тук ще са близки до европейското качество

Кое мотивира Давид да избере софтуерно инженерство в София

**Завършилите
направления, свързани
със здравеопазване
и с реклама,
най-бързо могат да
си намерят работа**

ВИКТОРИЯ БОЧЕВСКА

В България се търсят по-малко счетоводители и IT специалисти, повече фармацевти и маркетинг специалисти. Това показва ежемесечният анализ на HR компанията и един от най-големите кариерни сайтове у нас JobTiger.

Здравеопазване и фармация и маркетинг и реклама са двете направления, от които завършилите току-що висшисти могат да си намерят най-бързо работа - търсенето там е сред секторите, в които недостигът на кадри е най-голям.

Големият избор от специалности и бързо променящият се пазар на труда изправят пред огромна трудност току-що завършилите средното си образование млади хора каква точно специалност да изберат да следват в университет. Досегашната специалност, която оглавяваше топ 3 на най-желаните, изглежда вече е пренаситена с кадри - именно тази на IT специалистите.

От данните на на Job Tiger става ясно, че

IT секторът бележи рекорден спад на обяви за работа

- на годишна база най-много са намалели предложенията именно в този сектор - с цели 28%.

Дълги години IT професията беше много желана специалност от студентите заради високото заплащане на труда в сферата и голямото търсене във все по-дигитално ориентиращия се свят. Спадът се наблюдава в последните месеци, но тенденцията изглежда, е трайна, въпреки че началото на годината започна с усилено търсене на IT специалисти. Според анализите на Job Tiger, това е и все още остава най-бързо и динамично разрастващия се сектор през 2021г.

Към настоящия момент бихме могли да тълкуваме тази тенденция на спад, от една страна, с нормализирането на търсенето на кадри в този сектор след активното „презапасяване“ през пандемичните 2020 г. и 2021 г. и от друга, с обявеното временно „замразяване“ на подбора на кадри (hire freeze) в индустрията от редица технологични компании.

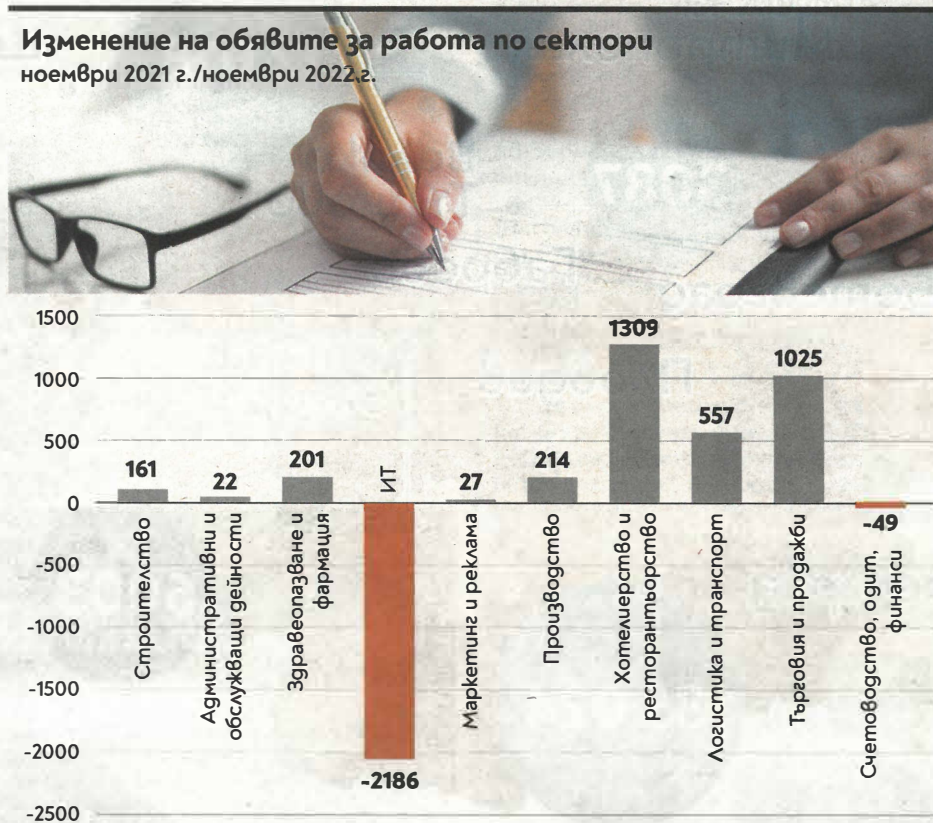
Въпреки спада IT секторът все пак заема трето място по най-много обяви за работа през ноември. На първо е секторът на търговията и продажбите, следва производството. След IT сектора пък се нарежда хотелиерството и ресторантьорството.

За пръв път тази година, в края на юни, се отчете спад от 8% на всички обяви за работа във водещите сайтове в страната. Тенденцията продължава и през ноември, като общият брой на предложенията е намалал с 4000. На годишна база обаче при повечето сектори все още резултатите са положителни.

Обявите през ноември 2022 г. са повече от тези през ноември 2021 г., като изключения правят единствено секторите „Счетоводство, одит, финанси“ (-2%) и „IT“, в който наблюдаваме значителен спад от приблизително 2200 предложения по-малко.

Търсят се по-малко счетоводители и IT експерти, повече фармацевти и маркетинг специалисти

Изменение на обявите за работа по сектори
ноември 2021 г./ноември 2022 г.

В сферата на счетоводството има пък различни позиции като помощник-счетоводители, счетоводители, фирмени счетоводители и длъжностни лица по покупки и продажби. Напредъкът в технологиите променя естеството на възможностите, достъпни в рамките на финансите, като има повишено търсене за счетоводители и финансови специалисти, които могат да работят и като бизнес анализатори, и като data scientist, и да използват своите технологични умения в своя полза, за да развият кариерата си. Предвид голямото предлагане на трудовия пазар на счетоводители не може да се говори за спешна нужда от кадри - доказват го и данните за изминалия месец.

В IT сектора пък влизат огромен брой тесни специалисти. Например в софтуерната индустрия - **уебсайт разработчици, разработчици на потребителски интерфейси, уеб разработчици, сървърни разработчици, мобилни разработчици, разработчици на игри или вградени системи и роботи, специалисти по бази данни**. В софтуерните фирми се търсят и специалисти като **системни и мрежови администратори, инженери по качество и софтуерни тестери** и други.

Броят и тенденцията за обявите за работа варират почти ежемесечно. Светът се променя, а с него и изиск-

ваните умения и пазарът на труда. Част от традиционните професии вече отиват в историята, а бъдещето принадлежи на комбинираните специалности и мултифункционални специалисти. Новите професии изискват и нов тип образование и нови комбинации от на пръв поглед нямащи нищо общо помежду си (към момента) умения, качества, образование и опит. Такъв е примерът със **специалистите по дигитален маркетинг** например, които трябва да имат уменията на IT специалисти, но и нужните знания и качества за маркетинг.

В бъдеще има и тенденции за поява за „екзотични“ към момента професии като **мениджър ръководство човек-машина**. Обединяването на човека и машината е една от новите кариери, от които вероятно ще се нуждаем най-много в бъдеще.

Друга причудлива професия е **треньор за предотвратяване на разсейването, породено от пристрастяванията към социалните медии**.

Те са съвсем реални и вече се забелязват някои лечебни центрове, посветени на дигиталната детоксикация. В бъдеще с прекомерната цифрова употреба в епохата на метавселената е вероятно да се създаде още повече психически стрес, който ще е нужно да бъде наблюдаван от

психолог. Според платформата за кариерно ориентиране Career Fitter сред сферите, в които се очаква да бъдат разкрити най-много работни места в глобален мащаб през идната 2023-а, са **киберсигурност, разработка на софтуер и, разбира се, здравната сфера**.

Здравеопазването, изглежда, също се преплита с други сфери и ще продължи в тази насока и през следващите години - това е високотехнологична сфера, в която иновациите в полза на обществото не спират. Програмистите играят ключова роля за това. Днес медицината е много повече от обработката на данни и търсенето на отговори сред милиони редове проучвания. Индустрията търси все по-иновативни начини да подобри качеството на здравеопазването и грижите за пациентите.

Ще продължи да нараства търсенето на **специалисти в областта на IT сигурността**, което се дължи на необходимостта от изграждане на силна защита срещу киберпрестъпления в резултат на хакерските атаки и все по-разрастващата се сфера на дигитализация на фирмите - от най-малките до най-големите.

В здравната сфера освен лекари и медицински сестри позициите като **мениджърите на медицински и здравни услуги** също ще бъдат търсени в следващите постпандемични години. Тяхната работа включва планиране, ръководене и координиране на бизнес дейностите на доставчиците на здравни услуги.

Софтуерните разработчици също ще останат на гребена на вълната

и нуждата от хора с подобни умения и знания ще расте, а киберсигурността вече се нарежда сред най-важните неща за една фирма. Затова и нуждата от специалисти с академична подготовка в тази област ще продължава да расте.

В сферата на финансовите технологии и разработката на т.нар. **fintech продукти** все още съществува голямо търсене на софтуерни разработчици. Уменията им са необходими за оценка на риска, програми за ценообразуване и търговия, при електронните плащания и т.н. Инвестиционни компании, банкови институции, застрахователи и доставчици на електронни плащания са само част от типове FinTech компании, които се нуждаят от разработка на специализиран софтуер, киберсигурност и софтуерно тестване - все сфери, от които бизнесът ще има нужда от все повече специалисти в бъдеще.

Безценна и изключително полезна информация са резултатите от 12-ото издание на Рейтинговата система на висшите училища в България. Тя **сравнява професионалните направления в българските университети по 48 индикатора.**

Така кандидат-студентите могат да се ориентират за качеството на обучението във всяко направление и висше училище.

Групата индикатори за реализация на пазара на труда са особено интересни, защото дават рационален ориентир за кариерно развитие.

Какви трендове очертава рейтинговата система? Това е ценна информация за работодателите и ректорите.

На страниците на „24 часа“ се лансира каузата за рейтингово сравнение във висшето образование още от 2004 г. Качественото и модерно висше образование е ключът към успеха на България.

Рейтингът на университетите съдържа оценките на 52-те висши училища у нас по 52 професионални направления и е един от най-добрите ориентири, с който се опитваме да помогнем при избора на университет и специалност, които да дават възможност за достойна и професионална перспектива според интересите и приоритетите на всеки млад човек - казва министърът на образованието и науката проф. Сашо Пенков в обръщението си към кандидат-студентите по повод обявяването на новото издание на рейтинго-

Добра кариера, кадри за успешен бизнес - рейтингът е ключът

Проф. САШО ПЕНОВ

вата система. - *Рейтингът на висшите училища представя подробна и обективна информация за*

● **Министърът на образованието проф. Сашо Пенков към кандидат-студентите: Доброто образование и реализацията в България са не по-малко перспективни от тези в чужбина**

● **Какво можете да намерите в това издание за най-добрите университети и професиите на бъдещето**

професионалните направления и специалностите на всеки университет.

Положителното тази година е, че безработицата сред завършилите като цяло намалява, увеличават се научните резултати, както и свързаността на българските висши училища с тези в чужбина, съвместните програми, даващи възможност за дипломи и от чуждестранни университети.

Рейтинговата система на висшите училища ще ви даде възможност за оценка на висшите училища и специалности и да се убедите, че доброто образование и реализацията в България са не по-малко перспективни от тези в чужбина.

С това издание - специален проект на „24 часа“, целим да сме полезни и на кандидат-студентите, и на бизнеса. Надяваме се да бъ-

дем полезни на мениджърите, които планират дългосрочно, с информация и анализ на тенденциите на пазара на труда и при специалистите висшисти.

Проектът използва данни от рейтинговата система за 2022 г., изработена по поръчка на Министерството на образованието и науката, данните от които са публични на <https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>

В тези 64 страници можете да намерите:

● Подробна информация за **важните данни** в новото издание на рейтинговата система на университетите. Каква е методологията му и как измерва качеството на различните дипломи. Какви са класациите по професионални направления. Какви са специалностите, сред които кандидат-студентите имат избор.

(Продължава на 6-а стр.)

Работодателите държат най-много на инициативност и дигитални умения

За разлика от предходната година, през тази общуването на роден език отстъпва първото място в предпочитанията на бизнеса на компетентността инициативност и предприемачество, което 1/4 от работодателите посочват като първостепенно за тяхната фирма.

Общуването на роден език остава на второ място с 12,8%,

а на трето място работодателите посочват дигиталната компетентност, като най-важна с 10,0% дял.

На въпроса коя компетентност смятате за най-важна за персонала във вашата фирма отговарят във второто за 2022 г. проучване на Агенцията по заетостта за потребностите на работодателите от работна сила.

Затвореният въпрос обхваща

осемте ключови компетентности, определени от Рамката за ключови компетентности за учене през целия живот по Препоръката на Съвета на Европа и Европейския парламент, а именно: общуване на роден език, инициативност и предприемачество, дигитална компетентност, умение за учене,

обществени и граждански компетентности,

общуване на чужди езици, математическа компетентност и основни знания в областта на природните науки, културна осъзнатост и творчество. Най-много работодатели (77,1%) са посочили като едно от най-важните уменията за самоконтрол и дисциплина. На второ място е уменията за гъвкавост и адаптивност. (24 часа)

ВЕЛИКОТЪРНОВСКИ УНИВЕРСИТЕТ
„СВ. СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

Изборът на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“ е гаранция за получаване на задълбочени знания и висока професионална квалификация сред неповторимата атмосфера на историческия и съвременен Търновград.

При нас е бъдещето!

тел.: 062 / 618 206

www.uni-vt.bg
www.priemunivt.bg

Модерните професии до 5 г: икономисти, информатици и машинни инженери

Общият брой висшисти, който ще е необходим през 2025-2027 г., ще е 123 286. Прочуването на Агенцията по заетостта обхваща всички активни работода-

В близките 12 месеца са необходими медсестри, лекари и учители

тели (378 675), като 32,0%, или 121 273 от тях заявяват намерение да търсят специалисти с висше образование през следващите 3-5 години. Петте най-търсени спе-

циалности през следващите 3 – 5 години ще бъдат Икономика, Администрация и управление, Информатика и компютърни науки, Електротехника, електроника и автоматика и Машинно инженерство съответно с нужда от 11 144, 8706, 7343, 6830 и 5277 специалисти в съответната специалност. От регулираните специалности, най-търсени ще са Медицина с 4843 специалисти, следват – Медицински сестри – 4300; Архитектура – с 2043; Дентална медицина – с 1686; Геодезия – 1294; Право – 1274.

От други 45 954 специалисти с правоспособност или висше образование ще се нуждае българският бизнес през следващите 12 месеца. Учител, медицинска сестра и лекар продължават да заемат челното място сред най-търсените от работодателите специалисти в професии, за които се изисква висше образование или правоспособност. В сравнение с предходната година броят на търсените висшисти е нараснал с 2244, или с 5,1%.

Преобладава търсенето на правоспособни водачи на транспортни средства, които заетат 18,2% от всички заявени потребности от специалисти. Ще се търсят инженерни и медицински специалисти с по 11,2% от всички заявени нужди от специалисти. Учителите и преподавателите са 9,7% представителство сред търсените специалисти. (24 часа)

Икономически университет – Варна: Активен, предприемчив, голям, успешен, прогресивен

Икономически университет – Варна, е първият български университет в престижната международна мрежа Dukenet, обединяваща държавни и частни висши училища от над 15 страни в Европа. През 2022 г. той намери място в престижната рейтингова система Impact Rankings на Times Higher Education и е вторият български университет в нея. За шеста поредна година е в авторитетната класация на U-Multirank, където се нареди сред най-добрите в международното образователно пространство с показатели, получили най-висока рейтингова оценка: научни публикации и създадени стартапи от възпитаници.

В университетската електронна платформа за сътрудничество с бизнеса UEBN, която подпомага кариерното развитие на студентите, са регистрирани над 20 000 потребители. 70% от студентите се реализират към момента на дипломирането си, а 85% работят по специалността година след завършването. Вече функционира и бизнес акселераторът UEVA, който

подкрепя студентските стартиращи бизнеси и подпомага предприемаческия подход в обучението. ИУ – Варна, е сред инициаторите за създаването на Дълбоко технологичен иновационен порт – Варна (VDTIP).

Всичко това го идентифицира като привлекателен център за желаещите да получат международно признат и ориентиран към съвременните нужди на бизнеса образователен продукт. Студентите го определят като активен, предприемчив, голям, проспериращ/успешен, прогресивен университет.

Той предлага обучение в 27 бакалавърски специалности, 23 магистърски и 13 докторски програми. Колежът по туризъм подготвя професионални бакалаври в 2 специалности.

Очаквате ли след 3-5 години да търсите и наемете на работа специалисти с висше образование, в това число и от специалности от регулираните професии?

Теория и управление на образованието	869
Педагогика	11 144
Педагогика на обучението по ...	2193
Филология	805
История и археология	738
Философия	197
Религия и теология	184
Социология, антропология и науки за културата	8
Психология	667
Политически науки	
Социални дейности	1936
Обществени комуникации и информационни науки	673
Право	1274
Други професии от област „Право“	296
Администрация и управление	5090
Икономика	8706
Туризъм	2175
Физически науки	341
Химически науки	1073
Биологически науки	322
Науки за земята	364
Математика	685
Информатика и компютърни науки	7343
Машинно инженерство	5277
Електротехника, електроника и автоматика	6830
Комуникационна и компютърна техника	4224
Енергетика	949
Корабоплаване	350
Електрообзавеждане на кораба	0
Корабни машини и механизми	236
Корабна радиоелектроника	0
Речно корабплаване	115
Други професии от област „Транспорт, корабплаване и авиация“	1489
Материали и материалознание	117
Архитектура	2043
Геодезия	1294
Маркшайдерство и геодезия	97
Хидростроителство	262
Транспортно строителство	502
Водоснабдяване и канализация	409
Други професии от област „Архитектура, строителство и геодезия“	2538
Проучване, добив и обработка на полезни изкопаеми	175
Металургия	114
Химични технологии	374
Биотехнологии	114
Хранителни технологии	1558
Общо инженерство	2929
Растениевъдство	1769
Растителна защита	280
Животновъдство	337
Ветеринарна медицина	365
Други професии от област „Ветеринарна медицина“	139
Горско стопанство	739
Медицина	4843
Други професии от област „Медицина“	845
Дентална медицина	1686
Други професии от област „Стоматология“	686
Фармация	1022
Други професии от област „Фармация“	1219
Управление на здравните грижи	788
Кинезитерапия	218
Други професии от област „Обществено здраве“	249
Медицинска сестра	4300
Акушерка	369
Медицински лаборант	542
Рентгенов лаборант	375
Рехабилитатор	361
Инспектор по обществено здраве	28
Масажист (с увредено зрение)	0
Зъботехник	571
Помощник-фармацевт	424
Лекарски асистент	313
Други професии от област „Здравни грижи“	143
Спорт	14
Теория на изкуствата	350
Изобразително изкуство	484
Музикално и танцово изкуство	372
Театрално и филмово изкуство	14
Национална сигурност	0
Организация и управление на военните формирования на тактическо ниво	0
Организация и управление на военните формирования на оперативно ниво	0
Стратегическо ръководство на отбраната и въоръжените сили	0
Други професии от област „Военно дело“	0
Други	20 364
ОБЩО	123 284

ХРИСТО НИКОЛОВ

Гладът за кадри в последните години кара почти всяка голяма, средна и дори малка фирма да обявява редовно летни стажове за студенти с цел да намери подходящи бъдещи служители. В това отношение много студенти от хуманитарните специалности са сякаш подценявани и за тях обявяват сравнително малко стажове.

За сметка на това редица европейски институции организират платени стажове. Много ценни за студентите от хуманитарни специалности като право, обществени науки, политология, външни отношения, но и IT, комуникации и други подобни, са стажовете в Европейската комисия. Обичайно те са платени, провеждат се в Брюксел, Люксембург или друга държава членка, в която има седалища на европейски институции. Продължителността им е от 1-2 до 6 месеца.

Естествено, изисква се добро владение на чужд език, най-вече английски, а за някои от позициите и

владение на поне два от основните езици в Европейския съюз

Има например стажове за устни преводачи към Съда на Европейския съюз, чието седалище е в Люксембург, и те са предназначени за студенти, които владеят устно и говоримо френски. Допълнително предимство е да са завършили или поне да изучават правни науки.

Следващият най-близък такъв стаж започва на 1 март догодина, продължителността му е 5 месеца. Съдът поема разноските по настаняването и плаща 1125 евро месечно. Документи се подават до 16 февруари, като това става само онлайн на сайта на Европейския съд.

(https://curia.europa.eu/jcms/jcms/Jo2_7008/)

Между 1 февруари и 15 април всяка година се кандидатства за друг стаж в същата институция, който е летен и по същество също е за устни преводачи от и на френски език. Той е с по-малка продължителност – само през лятото, и също се заплаща, като се поемат и част от транспортните разходи на стажантите от родната им до Люксембург и обратно.

За вече завършили студенти със степен бакалавър от различни специалности през 2023 г. ще бъде особено интересен един

платен стаж с продължителност от половин до една година

Платени стажове в ЕС привличат юристи, политолози, междunarодници

Университетите често организират трудови борси за студентите с работодателите.

Все повече институции в и Европарламента се нуждаят от студенти от хуманитарни специалности

в Агенцията на ЕС за космическата програма. Нейното седалище е в Прага. Специалностите, които са най-подходящи за стажовете там, обаче не са свързани непременно тясно с космическите науки. В момента са отворени за онлайн кандидатстване за стажанти финансовият департамент на програмата, правният отдел, офисът на изпълнителния директор на агенцията, отделите за IT и логистика и др. Месечната стипендия е 1200 евро, като крайният срок за подаване на документи е различен – за някои позиции е 31 март, за други – 31 май догодина. Кандидатстването в тази агенция също става онлайн на сайта ѝ

(<https://www.euspa.europa.eu/about/careers-euspa/traineeship-listing>)

1 март е крайният срок за кандидатстване за 5-месечен стаж в Европейския парламент,

който със сигурност ще заинтригува следващите политология, право или някакви други обществени науки. Те са част от програмата „Роберт Шуман“, чиято цел е да запознае гражданите на ЕС с функцията и работата на ЕП. Отворени са за висшисти, навършили 18-годишна възраст, но кандидатите трябва да имат задълбочени познания по два от официалните езици на Евросъюза и да не са работили досега за повече от два последователни месеца в никоя институция или орган на ЕС.

Тези стажове са платени, като стипендията е около 1300 евро месечно. За кандидатстване за програмата, която е от март до юли догодина, вече е късно, тъй като крайният срок изтече на 31 октомври. Но до 31 май 2023-а може да се кандидатства за следващото ѝ издание, което започва през октомври 2023 г. и завършва през февруари 2024 г. Кандидатът трябва да си направи акаунт в сайта <https://ep-stages.gestmax.eu/website/application-informations> и да следва стъпките, които има да изпълнява.

За следващите хуманитарни специалности интересен може да бъде и **стажът в офиса на европейския омбудсман**

Той е предназначен за наскоро завършили висшисти, които искат да

придобият практически умения в публичната администрация, която е в тясна връзка с гражданите. Задачите на стажантите в зависимост от направлението, включват оказване на помощ при проверките на жалби, помощ в областта на медиите и комуникациите, работа по проекти или проучвания, свързани с дейността на омбудсмана. Стажантите работят под прекия контрол на длъжностно лице от службата на европейския омбудсман, обикновено ръководител на отдел.

Максималният срок на тези стажове е една година, като заплащането варира от 1300 евро месечно в Брюксел до 1600 евро месечно в Страсбург.

За летните стажове през 2023 г. е вече късно, тъй като документите се подаваха до 12 септември. Тези стажове обаче се организират всяка година и може би скоро ще бъдат публикувани условията за 2024 г.

Доста платени и неплатени стажове е обявила наскоро и

службата на ЕС за интелектуална собственост,

чието седалище е в Аликанте, Испания. Те са подходящи предимно за юристи, като изискването е да са завършили поне трета година от обучението си. За различните позиции има различни крайни срокове и за някои от стажовете през 2023 г., сроковете за кандидатстване все още не са изтекли, а за други се кандидатства целогодишно. Петте работни езика на тази служба са английски, френски, немски, италиански и испански и кандидатът трябва да владее писмено и говоримо поне един от тях. Сайтът на службата е на адрес <https://euipo.europa.eu/ohportal/en/traineeships>

Добра кариера, кадри за...

(Продължение от 3-а стр.)

Публикували сме данните за част от направленията, а пълната база данни можете да намерите на електронната платформа на рейтинговата система на адрес <https://rsvu.mon.bg/rsvu4/#/>

● „24 часа“ анализира подробно базата данни от рейтинговата система и ви предлага най-важното в числа и данни, представено прегледно с графики.

● Очертахме профилите на различните групи направления в българските университети – какви кадри с какви перспективи подготвя всяка една от тях.

● В това издание търсим **пресечната точка на висшето образование и реалната икономика**. Тя е в квалифицираните специалисти. Какви са трендовете? Какви са сценариите за развитието на висшите училища с оглед на пазара на труда?

Какви и колко са младите кадри с висше образование, необходими за бизнеса? Къде са рисковете от дефицити? От какви компетенции, знания и умения има необходимост днес и в следващите години? Какви са професиите на бъдещето? В изданието ще намерите богата информация.

ПАВЛИНА ТРИФОНОВА

Въпреки че икономическият климат изглежда мрачен в много отношения, някои индустрии процъфтяват и ако влезете в правилния сектор, ще имате всички основания да се надявате на светло бъдеще. Затова американското бизнес списание „Форбс“ се опита да очертае кои са перспективните места за работа в следващите години. На първо място то постави **електронната търговия**, позовавайки се на анализ на световната компания „Морган Стенли“, че тя ще продължи да се увеличава през следващите 4 г. - тенденция, която започна по време на пандемията. Това ще доведе до нарастващо търсене на **специалисти по компютърни алгоритми и изчисления във виртуална среда**.

Очаква се пазарът на облачни изчисления да нараства с 15,7% годишно до 2030 г., тъй като все повече сектори възприемат или обмислят въвеждане на технологии в своята дейност. Те ще се нуждаят и от експерти по свързване на компютри и работата им

Бизнесът все повече ще се нуждае от служители, които умеят да свързват линии на доставки в движение

Създатели на органи, архитекти на умни домове - професии на бъдещето

в мрежа, както и по **използване на изкуствен интелект** във всевъзможни дейности. Смята се, че приложението му ще се увеличава с около 20% годишно.

Макар пандемията да отминава, **здравеопазването** ще продължи да бъде перспективно място за кариерно развитие, тъй като има хроничен недостиг на кадри

за него почти в цял свят.

По същия начин стоят нещата и в **сектора на гостоприемството**, който преживя сериозни сътресения по време на коронавирусните затваряния. Много от работещите в него го напуснаха и се насочиха към други професии, но в момента той е сред секторите с най-добър растеж. Прогнозите са, че

хората ще се върнат към активно посещаване на хотели и ресторанти в момента, в който растящата инфлация се укроти.

Според световната онлайн платформа за кариерно развитие LinkedIn много от професиите, за които ще има търсене през 2030 г., дори още не са измислени. Нейните експерти са се

опитали да предвидят някои от тях в зависимост от проучвания и анализи на специалисти от цял свят.

Сред тях например е **създател на органи**. Новозеландски изследователи смятат, че недостигът на органи за трансплантация в крайна сметка ще накара учените да създадат телесни части от стволови

клетки и други материали, включително такива, които може да не съществуват все още. За да го направят, те ще търсят кандидати за работа с опит в областта на молекулярната биология, тъканното и биомедицинското инженерство.

Глобалното затопляне и природните катаклизми ще стават все по-сериозен фактор в пазара на труда. Ще се търсят **инженери, които могат да измислят умни методи за масово преработване на боклука** или пък да проектират интелигентни домове, които се правят от екологични материали и използват енергия от възобновяеми източници като вятър, дъжд и слънчева светлина.

Ще има глад за **специалисти, които могат да прогнозират рано земетресения** и природни катаклизми, тъй като се очаква те да стават по-чести и по-опустошителни.

Развитието на информационните технологии ще продължи да доминира при определяне на трудовите тенденции.

(Продължава на 18-а стр.)

IMAGINE

ГОРД РОДИТЕЛ
СЕГА И В БЪДЕЩЕ

№1

ЗА УСПЕШНА РЕАЛИЗАЦИЯ

American University in Bulgaria

www.aubg.edu

Давид Петров, студент в направление, което носи най-висока заплата:

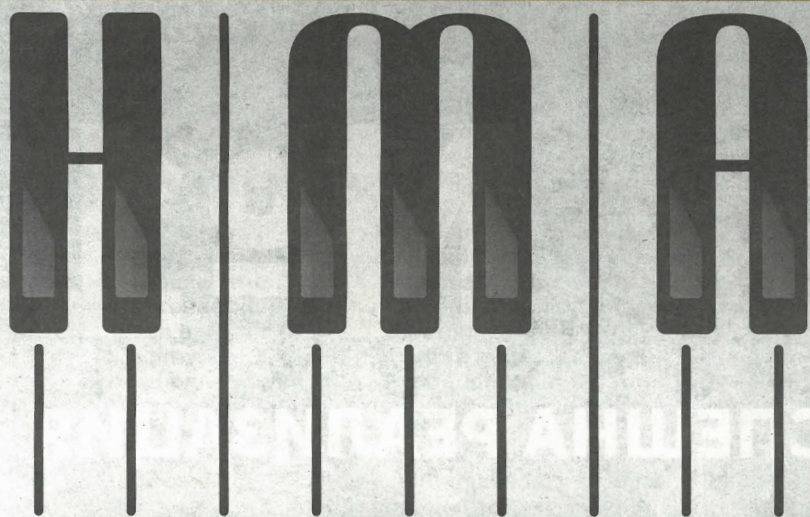
В първи курс софтуерно инженерство започнах работа на пълен работен ден

- Учих една година в Карлсруе, но в пандемията се върнах у нас
- Опцията за стаж сама ме намери, не се наложи аз да я търся

НАЦИОНАЛНА МУЗИКАЛНА АКАДЕМИЯ

Професор Панчо Владигеров

Завършилите професионалното направление „Информатика и компютърни науки“ по традиция са с най-високи доходи. Потърсихме студент от това професионално направление да разкаже за избора си.

■ Виж класацията с облагаемия доход на завършилите - от 24-а стр.

ЯРОСЛАВА ПРОХАЗКОВА

- Как избрахте да учите точно софтуерно инженерство?

- Връзката ми с компютрите започна още от 4-и клас заради игрите. На 14-15 години обаче започна да ми става интересно как работят тези игри. Искях да си направя сървър, за да мога аз да диктувам правилата. И така от детското ми увлечение започна голямата ми страст към програмирането. Направих си сървър, по-късно го направих още по-добър. В един момент обаче се отказах да го поддържам, защото изисква да се следи твърде много за сигурност, да не ти затлачват трафика с фалшиви пакети. Първият ми професионален опит е малко преди да завърша гимназия - писах web. Тогава реших, че точно това искам да правя, защото е една безкрайна сфера. Има толкова много технологии! Бях сигурен, че цял живот ще ми е забавно, а освен това ще имам и хляб.

Затова реших, че това ще следвам. Тогава започна голямото избиране - първо къде, после какво точно. Понеже съм завършил гимназията с преподаване на чужди езици в Стара Загора, реална опция беше да замина за чужбина. Аз се ориентирах към Германия. Една година прекарах в института за технологии в Карлсруе. Това се случи през есента на 2019 г. Останах докъм април 2020 г., когато започна пандемията. Поради тази причина реших да прекъсна там. Животът тогава стана малко ограничен. Същата есен се записах в Софийския университет.

- Защо точно в него?

- За мен

нямаше съмнение, че ще избира точно Софийския университет

Причината основно е престижът на висшето училище и авторитета на преподавателите. Като прегледах специалностите и конспекта, в крайна сметка си избрах софтуерно инженерство, защото знам, че е най-търсена, а затова трябва да има причина. Все още смя-

там обаче, че специалността, която си записал, е второстепенен фактор. Човек, като има мерак да се учи, знанията ще дойдат. За мен личната мотивация е на първо място.

- Ходили ли сте по стажове?

- Професионално на собствени начала натрупах доста опит. Правил съм си проекти сам. След това първата ми работа не беше стаж, а истинска работа на пълен работен ден. Като се прибрах от Германия, бях решил, че първи курс вече веднъж съм го карал. Имах самочувствието, че мога да комбинирам първи курс с работа. Започнах като бекенд разработчик на софтуерни приложения за web - по моята специалност, т.е. сървърната част, в една малка софийска фирма. Изкарах много хубава година и 2-3 месеца до началото на втори курс. Тогава

комбинирането на работа и учене започна да става по-тежко

Бях понатрупал спестявания, преценях, че ще мога да се оправям, и реших, че ще напусна. Разделихме се със всем приятелски. Това се случи в началото на 2022 г. До февруари бях без работа, когато ми се отвори възможност за стаж. Имахме курс трети семестър по „Структури от данни и алгоритми“. Преподавателят прояви интерес към няколко студенти от курса. Проведохме серия от интервюта, за да се опознаем и в крайна сметка аз и един колега започнахме половингодишен стаж. Приключи на 22 септември. Лесно съчетавах стажа с университета, защото работният ден беше 4-часов. Като стана дума за пълен работен ден, пред мен се изправи един голям житейски въпрос - започваме ли активно кариерно развитие, или продължаваме академично, защото стана ясно, че комбинирането ще е трудно. Като цяло реших, че продължавам академично и не останах на работа там. В момента положението е такова - не съм никъде на трудов договор. Ако става дума за опции за стаж, мога да твърдя, че опцията сама ме намери, без аз да я търся. В момента към края си върви пети семестър в трети курс.

Ректорът проф. д-р Димитър Димитров:

УНСС е трамплин за таланти

Нашият университет стои стабилно и много добре се вписва в национален и в международен план. Това става с много работа и екипност. Създадохме клъстери с други университети за участие в проекта ENGAGE.EU, активно кандидатстваме по проекти и печелим европейско финансиране, разработваме съвместни програми с други университети, стимулираме предприемачеството.

Можем да се гордеем с нашите резултати. Чрез интеграция и тясно сътрудничество създаваме високи образователни и социални стандарти и големи възможности за нашите възпитаници.

УНСС е трамплин за таланти и този успех се дължи на факта, че имаме високи изисквания и непрекъснато подобряваме стандарта си на работа.

Университетът за национално и световно стопанство (УНСС) даде началото на кандидат-студентска кампания 2023/2024 още на 10 декември с национално състезание по финанси и счетоводство на Асоциацията на икономическите училища в България (АИУБ). Над 200 средношколци се конкурираха за лидерска позиция, която осигурява студентско място в УНСС.

Повече от столетие УНСС е авторитетна академична институция, която поддържа собствени стандарти за високо качество на образование на световно ниво.

УНСС - най-големият бизнес университет в България и Югоизточна Европа, осигурява на студентите си подходяща среда за развитие и успешна реализация на пазара на труда.

Университетът предлага богат спектър от специалности, търсени от бизнеса, и модерно икономическо образование, стъпило на съвременните методи за преподаване. 42 са бакалавърските специалности и специалност „Право“ за образователно-квалификационна степен „магистър“ след средно образование. Приемът държавна поръчка е над 3000 места с осигурено общежитие за всички кандидати.

За да отговори на изискванията от бизнеса, УНСС разкрива четири нови специалности: „Педагогика на обучението по икономика и информатика“, „Киберсигурност и електронно управление“, „Компютърна обработка и анализ на данни (Data Science)“, „Приложна лингвистика“.

В резултат на партньорството на университета по проект „Икономическото образование в България 2030“ със Стопанската академия „Димитър А. Ценов“ - Свищов, е разкрита съвместна бакалавърска програма „Бизнес икономика с преподаване на английски език“, а с Бургаския свободен университет - „Международни икономически отношения“. Студентите ще се обучават по актуални програми, основани на дигитализацията. В УНСС са изградени и работят шест дигитални класни стаи и две дигитални лаборатории. Това дава възможност да се използва в максимална степен споделянето на ресурси между партньорските университети.

Наред със стабилната теоретична подготовка практическото обучение заема водещо място в програмите на университета. Връзката с бизнеса е основен приоритет. УНСС поддържа тесни контакти с работодателите и развива дългосрочни партньорства за провеждане на стажантски и менторски програми. Привлича за лектори най-изявените специалисти, на ключови позиции в бизнеса и държавното управление.

За да отговори на предизвикателствата на времето, университетът непрекъснато модернизира учебните програми и предлага съ-

Дигитални класни стаи и желани от бизнеса специалности

Бизнес университет
№1 откри
кандидат-студентската
кампания

временни, иновативни специалности, съобразени с променящата се бизнес среда.

УНСС е лидер в дигитализацията. Дигитализирани са всички процеси – от изпитите през онлайн обявяването до класирането и онлайн записването. Дигитализиран е и процесът за кандидатстване в студентските общежития.

Студентите ползват 21 онлайн услуги. Те са първите в България, които получиха електронни студентски книжки. Издаването на електронното уверение е първата услуга на УНСС, която става част от държавния регистър на електронните услуги на Министерството на електронното управление.

Студентите от УНСС имат възможност за мобилност по програма Еразъм+, както и да станат част от елитната университетска мрежа ENGAGE.EU в партньорство с 8 водещи европейски университети в областта на икономиката и социалните науки. Те получават привилегията активно да участват в дейностите по проекта и да придобият умения и компетенции, необходими за посрещане на съвременните обществени предизвикателства като дигитализацията и изкуствения интелект, промените в климатичните условия и нарастващите

изисквания на бизнеса.

За да стимулира студентското предприемачество, УНСС е първият университет, който изгради стартър хъб. Той подпомага младите хора да започнат бизнес. В него те могат да се информират за възможностите за финансиране на стартапи, да се обучат как да изготвят бизнес планове и как да представят идеите си пред инвеститори, да получат юридически консултации.

Университетът реализира и проект „Насърчаване на предприемачеството чрез подкрепа на перспективни иновативни идеи чрез създаване на механизми за

предварително инкубиране“ (CO WORKING), финансиран по програма ИНТЕРПЕГ Гърция - България.

В УНСС функционира първият и единствен в България Междунниверситетски център за развитие на кариерата. Той подпомага професионалното ориентиране, практическото обучение, кариерното развитие и реализацията на студентите чрез посещения на място, срещи с практики, организация на учебни и преддипломни стажове и практики, трудови борси. В рамките на годината Междунниверситетският център за развитие на кариерата и студентският съвет организират четири кариерни форума.

С нови специалности започна приемът на магистри

Приемът за магистри за летен семестър 2022/2023 вече е открит в УНСС. Университетът предлага над 80 магистърски специалности, които постоянно се обновяват и допълват съобразно изискванията на бизнеса. Кандидат-магистрите могат да подават своите документи до 26 януари 2023 г. Класирането ще бъде обявено на 30 януари. Включени са 33 специалности и една в РЦДО Хасково, което е по-малко от традиционния септемврийски при-

ем.

Гордост за УНСС е първата съвместна програма с американски университет. За двойната магистърска специалност по бизнес администрация (MBA) между УНСС и Northern Illinois University (NIU) също може да се подават документи до 26 януари.

Другата нова специалност е на катедра „Медии и обществени комуникации“ - „Мултимедийна журналистика“, където кандидатите получават актуални знания и практически умения за медийния пазар и качествената журналистика. Водещи журналисти ще бъдат лектори в програмата.

Дуалните програми на УНСС с международни университети са в специалностите „Международен бизнес с преподаване на английски език“, която е магистърска програма с Университета по международни науки в Рим, и „Международен бизнес и управление с преподаване на английски език“ - с Шанхайския университет „Джао Тонг“.

Важна част от приема за магистри са и съвместните програми с други университети като Стопанската академия „Димитър Ценов“ - Свищов, Националната спортна академия „Васил Левски“. Някои от съвместните програми са: „Бизнес иновации и мениджмънт“, „Екологично предприемачество“, „Стандартизация и финансово-счетоводен анализ в публичния сектор“, „Стратегически маркетинг“, „Управление на продажбите в търговията“ и „Спортен бизнес“.

Когато сегашните първокурсници

Георги Стойчев е ръководител на екипа, обновил данните в рейтинговата система за 2022 г. по поръчка на МОН. Екипът е консорциум ИОО-С, съставен от Институт „Отворено общество“ – София, и СирмаСолюшънс.

ЮРИ ВЕЛЕВ

- Г-н Стойчев, какво е важно да знаят тези, които завършват 12-и клас и се колебаят какво и къде да учат по-нататък? Кои дипломи обещаваат добри кариери?

- Добре е да знаят, че българските висши училища предлагат огромно разнообразие от възможности за обучение по стотици специалности, включително и по такива, при които се получава двойна диплома – както българска, така и чуждестранна. Т.е. ако искат британска, немска, френска или американска диплома, не е необходимо непременно да учат в чужбина – има много възможности да получат такава диплома и без да напускат пределите на страната.

Добре е да знаят също така, че съществува рейтингова система на висшите училища в България, която е на един клик разстояние от тях и която може да им помогне да се ориентират в многообразието от възможности за обучение в страната. В системата може да видят пълен списък на специалностите, предлагани от различните висши училища, може да се ориентират с какъв успех от средното училище са приетите студенти в различните професионални направления, както и да намерят много друга полезна информация. Данните в рейтинговата система ще им помогнат да се ориентират и за възможностите за кариера след завършване, включително в нея могат да намерят сравнителна информация за това какво най-често работят завършилите, какви са средните им доходи, има ли безработица сред тях и т.н.

- Въпреки множеството кризи, които удрят икономиките през последните 2 г., показателите на реализация на висшистите се подобряват. Защо е така?

- Има различни причини. Първо, въпреки кризите в България се наблюдава солиден икономически растеж през тази и миналата година. Ние сме догонваща икономика в рамките на единния европейски пазар и това поначало предполага процес на увеличаване на доходите.

Второ, на пазара на труда има глад за качествени кадри и работодателите трябва да предлагат все по-добри условия, ако искат да намерят специалистите, от които се нуждаят. Този глад ще се увеличава, включително и по чисто демографски причини, доколкото тези, които влизат на пазара на труда, са по-малко от онези, които излизат. Трето, през последното десетилетие

профилната структура на висшето образование в България се реформира

и в по-голяма степен е синхронизирана с нуждите на пазара на труда, т.е. все повече специалисти, които завършват висши училища в България, имат професионален профил, който се търси от работодателите. Всичко това предполага подобряване на шансовете за успешна реализация на новозавършилите.

- Новият рейтинг на университети-

- Висшистите се увеличават, в университетите има двойно повече места от действащите студенти, но важни са уменията зад дипломите - тук рейтингът помага
- България има потенциал да става все по-атрактивно място за работа и за живот

те показва, че висшистите, които изтичат в чужбина, са спаднали до 17 от над 25% преди 8 г. Означава ли това, че пазарът на труда у нас дава все по-добри възможности за реализация с диплома от български университет? Или това важи само за някои направления и университети?

- Ние наблюдаваме трайна тенденция за подобряване на реализацията на новозавършилите висшисти на пазара на труда. Това се отнася за доходите, безработицата, реализацията на позиция, за която се изисква висше образование, както и за дела на висшистите, които остават и се реализират на българския трудов пазар. Това са естествени процеси, които се предопределят както от българското членство в ЕС, което създава натиск за подобряване на трудовите условия в страната, така и от процесите във висшето образование, които през последните години доведоха до рационализиране на неговата профилна структура, в резултат на което към момента висшите училища в по-голяма степен предлагат обучение, което е съобразено с търсенето от страна на работодателите.

Разбира се, перспективите за успешна реализация на пазара на труда зависят и от избора на професионално направление и висше училище. Ние продължаваме да наблюдаваме наличието на

големи разлики в средните нива на доходи, безработица

и реализация на позиция за висше образование в зависимост от завършеното конкретно висше училище и конкретно професионално направление. В това отношение професионалните направления в страната могат да

бъдат разделени на три основни групи:

В първата група попадат направленията, при които е важно не само какво учиш, но и къде учиш. Такива са повечето инженерни направления, както и тези в областта на природните и стопанските науки, сред които и едни от най-масовите направления, каквито са „Икономика“, „Администрация и управление“, „Комуникационна и компютърна техника“ и „Информатика и компютърни науки“. В тези направления наблюдаваме големи различия в средните нива на доходите, безработицата и реализацията на позиция за висше образование в зависимост от завършеното конкретно висше училище. Разликите в средните стойности по тези показатели между завършилите различните висши училища често достигат два пъти, а в някои случаи и повече.

Значително по-малки разлики в данните за реализацията на завършилите в зависимост от конкретното висше училище се наблюдават в професионалните направления, подготвящи кадри основно за отбраната, образованието и здравеопазването, т.е. за сферите, в които държавата е основен работодател. И това е **втората група направления**, при които е важно какво учиш, а не толкова в кое конкретно висше училище учиш. Такива са направленията „Медицина“, „Фармация“, „Стоматология“, „Здравни грижи“, „Педагогика“, „Педагогика на обучението по...“, „Военно дело“ и др. При тях показателите за реализация на завършилите едно и също направление имат сходни стойности, независимо от завършеното конкретно висше училище.

Има и **трета група направления**, при които е важен изборът на конкретна специалност. Такива са напра-

вленията „Архитектура, строителство и геодезия“, както и „Транспорт, корабостроителство и авиация“. Тези направления обединяват разнообразни по своя характер специалности и перспективите за реализация зависят от избора на конкретна специалност, а не толкова от това как се класира в рейтинговата система едно или друго висше училище или какви са средните стойности на индикаторите, измерващи реализацията на завършилите за направлението като цяло. Едни професионални перспективи се очертават пред завършилите „Архитектура“, а други пред завършилите „Пожарна и аварийна безопасност“, въпреки че това са специалности, които попадат в едно и също професионално направление.

- Националната статистика отчита тенденция за ускорено завърщане на българските емигранти от чужбина. Този процес ще влоши ли подобряващите се показатели за реализация на завършилите висше образование у нас на пазара на труда - предвид конкуренцията на завърщащите се?

- Не вярвам. Както споменах и по-рано, България е догонваща икономика в рамките на ЕС. Въпреки че това догонване става по-бавно, отколкото ни се иска, то постепенно се случва и разликите между българския трудов пазар и този в по-развитата част на Европа постепенно намаляват. Този процес ще продължи и през следващите години и аз вярвам, че в сравнителен план

България има потенциала да става все по-атрактивно място за работа и за живот

Скоростта, с която ще се развива този процес, разбира се, зависи и от това до каква степен ще успеем да ограничим корупцията в страната и да укрепим правовата държава. Много е важно също така дали и кога ще успеем да станем член на еврозоната и на шенгенското пространство. Това са все предпоставки за повече инвестиции и за по-качествени работни места, както и за по-високо качество на живот в страната.

● Завършил е философия в Софийския университет „Св. Климент Охридски“
● Професионалната му кариера като журналист започва през 1992 г. в БНТ като редактор и водещ на новините
● Работил е като редактор и директор на радио „Свободна Европа“ в Прага
● От 2005 г. е изпълнителен директор на Институт „Отворено общество“ - София
● Женен, с 4 деца

завършат, ще излязат на пазар много по-добър и сходен с европейския

Ако българските политици си свършат работата и не пропускат шансовете, които се откриват пред страната, би трябвало днешните студенти и тези, които сега кандидатстват за прием във висше училище, когато завършат, вече да живеят в страна, която използва еврото като официална валута и гражданите на която свободно пътуват в шенгенското пространство, без да е необходимо да чакат на опашка по границите с Гърция или Румъния. Всичко това допълнително ще намали разликите в качеството на работа и живот, които човек може да намери в България и в останалата част от ЕС.

- Кои са „елитните“ направления във висшето ни образование - тези, към които има наплив, а има и търсене от пазара на труда?

- Не бих използвал думата „елитни“. Във всички направления, предлагани от висшите училища в България, се подготвят специалисти, които са нужни на обществото. Има обаче известни дисбаланси между търсенето и предлагането и това прави едни направления да изглеждат като по-труднодостъпни и с по-висока конкуренция на входа, а други не толкова. Подобни дисбаланси се наблюдават и при търсенето на специалисти със съответния профил на пазара на труда.

Националната карта на висшето образование показва, че има **няколко направления и специалности, при които има много високо ниво на търсене** както от страна на кандидат-студентите, така и от страна на работодателите. Това са повечето направления, които подготвят специалисти за здравеопазването, сред които „Медицина“, „Фармация“, „Медицински грижи“, различните специалности, подготвящи лаборанти. В тази категория попадат още „Информатика и компютърни науки“, „Теория и управление на образованието“, както и специалността „Архитектура“. Това са направления и специалности, в които се влиза относително трудно и има голяма конкуренция на входа, като същевременно завършилите ги са високо търсени и ценени специалисти на пазара на труда.

Има **втора категория направления**, които подготвят изключително търсени специалисти на пазара на труда, при които обаче конкуренцията на входа не е толкова висока и при които остават незаети места. Типичен пример е „Математика“. Завършилите математика са сред най-търсените специалисти от работодателите, но относително

малък брой

кандидат-студенти с необходимите качества се ориентират

към това направление. В същото време сред най-търсените от кандидат-студентите направления са например

тези, свързани с изкуствата, независимо че реализацията на пазара на труда на завършилите ги може да е свързана с известни предизвикателства.

- Кои са направленията у нас, най-конкурентни спрямо европейските им аналози?

- Направленията „Медицина“, „Стоматология“ и „Ветеринарна медицина“ успяват да привличат голям дял чуждестранни студенти, което показва тяхната конкурентоспособност на европейския пазар на образователни услуги. Близко 60% от студентите по медицина в България са чужденци, докато в другите две споменати направления те са над 30%. Като дял на чуждестранните студенти по медицина България е сред лидерите в ЕС. Има и други направления, които изглеждат конкурентни на европейско ниво и в които делът на чуждестранните студенти е над 10%. Това са „Фармация“, „Теория и управление на образованието“, „Транспорт корабоплаване и авиация“, както и „Музикално и танцово изкуство“. В направления като „Политически науки“ и „Туризм“ също има относително висок дял чуждестранни студенти – около 8-9%.

Ние често коментираме обстоятелството, че много български младежи предпочитат да учат в чужбина, но през последните години се вижда

и обратен процес – все повече чужди граждани избират да учат в България

В рамките на последното десетилетие делът на чуждестранните студенти в страната се е удвоил и в момента е над 8%, което е близо до средните нива за ЕС по този показател.

- Статистиката показва, че хората с висше образование у нас се увеличават, но въпреки това процентът им е под средноевропейския. Значи ли това, че университетите ни трябва да станат дори повече?

- Не. Ние имаме достатъчно на брой университети с огромен капацитет от гледна точка на местата за обучение на студенти. Ако сравним капацитета на висшите училища според тяхната акредитация с реалния брой на студентите в страната, ще установим, че над половината от местата за обучение на студенти не са заети.

Според данните в Националната карта на висшето образование

в българските висши училища има места за обучение на над 400 хиляди студенти,

а реалният брой на студентите в страната е около 200 хиляди. Относително голям дял от студентите обаче отпадат в процеса на обучение и не се дипломират и това е една от причините делът на висшистите в

България да е под средните нива в ЕС.

Средно в България реално се дипломират около 76% от достигналите до последната година на обучението си студенти, много от студентите обаче отпадат на по-ранен етап – най-често още след първи курс. Има професионални направления, в които се дипломират едва около 50% от студентите, достигнали до последната година на обучението си. Това означава, че са направени всички необходими инвестиции за съответното обучение, но накрая това обучение не води до дипломиране.

По данни за 2021 година висшистите във възрастовата група 25-34 години в България са около 34%, докато средно за ЕС те са 42%, като в някои страни членки те надхвърлят 60%. Все пак обаче и в България се наблюдава известен напредък. За последното десетилетие делът на висшистите в споменатата възрастова група в България се е увеличил от 27% през 2011 година на близо 34% през 2021 г..

- Работодателите продължават да изпитват дефицит на кадри с умения. Как трябва да продължи реформата на системата на висшето образование у нас в отговор на тези затруднения?

- Според мен това, което трябва да се направи, е да се гарантира устойчивост на прилаганите към момента политики в сферата на висшето образование, които обвързват финансирането на висшите училища, приема в тях, а отсрочно и разкриването на нови висши училища, филиали и факултети с резултатите от обучението и с потребностите на пазара на труда. Тези политики вече дават резултат и е важно те да продължат да действат, за да продължи процесът на рационализиране на профилната и териториална структура на висшето образование в страната.

Имаме обаче нужда и от нова вълна от реформи по отношение на актуализиране и подобряване на съдържанието на програмите, по които се обучават студентите, така че завършилите да получават уменията, от които обществото се нуждае. В стратегията за развитие на висшето образование има предвидени мерки в тази посока, но е важно те да се реализират на практика.

В крайна сметка

не е просто важно да имаме достатъчно на брой хора с дипломи

в определени сфери, важно е зад тези дипломи да стоят и необходимите умения. В това отношение националната рейтингова система е един от потенциалните външни измерители за това в кои висши училища се подготвят специалисти, които в сравнителен план са по-добре подготвени, за да намерят успешна реализация на пазара на труда, и в кои не толкова.

Първи места по направления

Софийски университет „Св. Климент Охридски“:
Биологически науки
Биотехнологии
Здравни грижи
Икономика
Информатика и компютърни науки
История и археология
Математика
Наука за земята
Обществени комуникации и информационни науки
Педагогика
Педагогика на обучението по...
Право
Психология
Религия и теология
Социални дейности
Социология, антропология и науки за културата
Теория и управление на образованието
Туризм
Физически науки
Филология
Философия
Химически науки
Технически университет:
Електротехника, електроника и автоматика
Енергетика
Комуникационна и компютърна техника
Машинно инженерство
Общо инженерство
Транспорт, корабоплаване и авиация
Медицински университет - София:
Медицина
Обществено здраве
Стоматология
Фармация
Химикотехнологичен и металургичен университет - София:
Материали и материалознание
Металургия
Химични технологии
Американски университет в България:
Администрация и управление
Обществени комуникации и информационни науки
Политически науки
Аграрен университет - Пловдив:
Растениевъдство
Растителна защита
Обществено здраве
Тракийски университет - Стара Загора:
Ветеринарна медицина
Животновъдство
Минно-геоложки университет „Св. Иван Рилски“:
Проучване, обработка и добив на полезни изкопаеми
Медицински университет - Пловдив:
Медицина
Обществено здраве
Университет по хранителни технологии - Пловдив:
Хранителни технологии
Лесотехнически университет:
Горско стопанство
Университет по архитектура, строителство и геодезия:
Архитектура, строителство, геодезия
Нов български университет:
Теория на изкуствата
Национална художествена академия:
Изобразително изкуство
Национална музикална академия „Проф. Панчо Владигеров“:
Музикално и танцово изкуство
Национална академия за театрално и филмово изкуство „Кръстьо Сарафов“:
Театрално и филмово изкуство
Национална спортна академия „Васил Левски“:
Спорт
Военна академия „Георги Стойков Раковски“:
Военно дело
Академия на МВР:
Национална сигурност
Академия за музикално, танцово и изобразително изкуство - Пловдив
Теория на изкуствата